

Administrationens 2. budgetvurdering

Budget 2025-2028

ÉN KOMMUNE – FEM UNIKKE STEDER
• FREDENSBORG • HUMLEBÆK • NIVÅ • KOKKEDAL • LANDET

Indholdsfortegnelse

Administrationens 2. budgetvurdering 2025-2028	3
1.1 Byrådets opgave.....	3
1.2 Administrationens anbefalinger og handlemuligheder	6
1.3 Opsamling på administrationens forslag til handlemuligheder	8
Teknisk gennemgang af budget 2025-2028	10
2.1 Status på Økonomiaftalen for 2025	10
2.2 Nyt basisbudget.....	10
2.3 Driftsudfordringer og overholdelse af servicerammen.....	14
2.4 KL's pejlemærke for kommunens serviceudgifter	17
2.5 Anlægsudfordringer og pejlemærke for anlægsrammen	18
2.7 Udviklingen i kommunens gennemsnitlige kassebeholdning	23
2.8 Udviklingen i kommunens gæld	24
2.9 Notater der understøtter administrationens 2. budgetvurdering mv.	26

Administrationens 2. budgetvurdering 2025-2028

Budgetvurderingen er administrationens bud på den økonomiske opgave, som Byrådet står overfor i forhold til budgetlægningen for 2025 og overslagsår.

1.1 Byrådets opgave

I administrationens 1. budgetvurdering blev der varslet, at der var mange ubekendte i forhold til tidligere år i april. Der er nu en større klarhed over tallene, men desværre også en kraftigt forværret bundlinje i forhold til forventningerne i april. Det til trods for at kommunerne fik en bedre økonomiaftale end forventet.

Siden budgetseminaret i april 2024 er kommunens indtægter forværret med ca. 160 mio. kr. og udfordringerne på drift og anlæg er samtidig steget med 70 mio. kr. over budgetperioden. Det betyder, at kommunens likviditet bliver udfordret i budgetperioden.

Der er tre forhold, som i særlig grad forværrer indtægtsprognosen i forhold til budgetseminaret i april måned:

1. Indtægterne fra den kommunale indkomstskat er på nuværende tidspunkt markant lavere end tidligere forudsat. Tallene i budgetvurderingen afspejler det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, som er udmeldt af Indenrigsministeriet ultimo juni måned. Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag baserer sig på den enkelte kommunes faktiske udskrivningsgrundlag i 2022 fremskrevet til 2025-niveau. Udskrivningsgrundlaget i Fredensborg Kommune er faldet med 1,9 procent fra 2021 til 2022, hvilket gør Fredensborg Kommune til en af de kommuner i landet, som har den dårligste udvikling i udskrivningsgrundlaget. Flere andre nordsjællandske kommuner er ramt tilsvarende, mens udskrivningsgrundlaget på landsplan steg med 3,6 procent fra 2021 til 2022.
2. Indtægterne fra selskabsskat vil også blive væsentligt reduceret i 2026 og 2027. Traditionelt står Coloplast for størstedelen af den selskabsskat, som kommunen modtager. I 2023 har Coloplast erhvervet patenter til en pris på over 1 mia. kr. Købet af patenterne indebærer, at Coloplast ikke har noget skattemæssigt overskud i 2023 og et væsentligt begrænset overskud i 2024. Da selskabsskatten afregnes til kommunerne med 3 års forsinkelse, er Fredensborg Kommunes indtægter fra selskabsskat samlet set reduceret med netto (efter udligning) ca. 40 mio. kr. i 2026 og 2027 i forhold til tidligere forudsætninger.
3. I 2024 har størstedelen af landets kommuner valgt det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag for indkomstskat. De foreløbige prognoser for indkomstskatten i 2024 peger på, at kommunernes skatteindtægter vil være højere end forudsat ved budgetlægningen. Derfor må det forventes, at kommunerne i 2027 samlet set vil blive ramt af en efterregulering af bloktilskuddet. Fredensborg Kommunes andel af denne efterregulering skønnes på nuværende tidspunkt til ca. 75 mio. kr., hvilket er højere end forudsat i april måned. Med baggrund i den fortsatte usikkerhed, der er

på nuværende tidspunkt om efterreguleringen, har administrationen alene indarbejdet halvdelen af det nuværende skøn for efterregulering i budgetvurderingen.

Det lave statsgaranterede udskrivningsgrundlag for indkomstskat for Fredensborg Kommune kan gøre det aktuelt at overveje at vælge det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag for 2025. Det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag vil basere sig på det faktiske udskrivningsgrundlag for 2023 fremskrevet til 2025-niveau og justeret for udviklingen i befolkningstallet samt justeret for opdaterede vækstsikn på baggrund af økonomisk redegørelse for august 2024. KL vil i løbet af august og september 2024 give adgang til foreløbige skattedata for 2023. De opdaterede data vil give Byrådet et væsentligt bedre grundlag for valget mellem selvbudgettering og statsgaranti.

Administrationen vil justere overslagsårene i indtægtsprognosen, hvis de nye skøn giver anledning hertil. Frem mod andenbehandling af budgetforslaget vil administrationen endvidere – efter sædvanlig praksis - komme med anbefaling til, hvorvidt kommunen bør vælge det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag i 2025. For en mere uddybende beskrivelse af ovenstående forhold henvises til det notat om Indtægtsprognose 2025-2028, som er en del af budgetmaterialet.

Siden budgetseminaret i april er der blevet indarbejdet nogle nye drifts- og anlægsudfordringer i administrationens budgetvurdering, herunder køb af pladser på dagtilbud, skøn for forventede merudgifter på beskæftigelsesområdet og merudgifter til infrastruktur til Nivå Bymidte. Herudover er der også indarbejdet en større stigning i de forventede merudgifter på Politikområde Familie og Unge.

I sidste års budget fandt Byrådet finansiering til Generationernes Hus, dog således at man samtidig budgetterede med at kassebeholdningen midlertidigt blev nedbragt til 75 mio. kr.

Budgetoplægget indebærer, som tidligere vedtagne budgetter, at kommunens anlægsbudget i 2025 er ca. dobbelt så højt som KL's pejlemærke. Den primære årsag hertil er fortsat byggeriet i Nivå Bymidte. Til gengæld er der ikke længere risiko for overskridelse af servicerammen i 2025.

Med det opdaterede talgrundlag for budget 2025-2028 står Byrådet overfor en større likviditetsudfordring. Når de på nuværende tidspunkt kendte ændringer til budget 2025-2028 indarbejdes, går kommunens gennemsnitlige kassebeholdning i nul oktober 2026 og falder til minus 168 mio. kr. ultimo 2028. Der er derfor behov for væsentlige besparelser.

Administrationen har derfor udarbejdet 10 handlemuligheder, som Byrådet kan vælge at benytte til at løse likviditetsudfordringen. Med baggrund i størrelsen af budgetudfordringerne er kataloget bredt: lån og udskydelse af låneafvikling, prioritering i anlægsprogrammet, reduktion i drifts- og anlægsreserver, udskydelse af vedligeholdelse, indarbejdelse af yderligere salgsindtægter fra Nivå Nord, en midlertidig afvigelse fra målsætningen for kassebeholdningen og

alene at indarbejde det tab kommunen vil få, hvis det bliver muligt at skifte til selvbudgettering i 2024 samt reduktion i serviceudgifter.

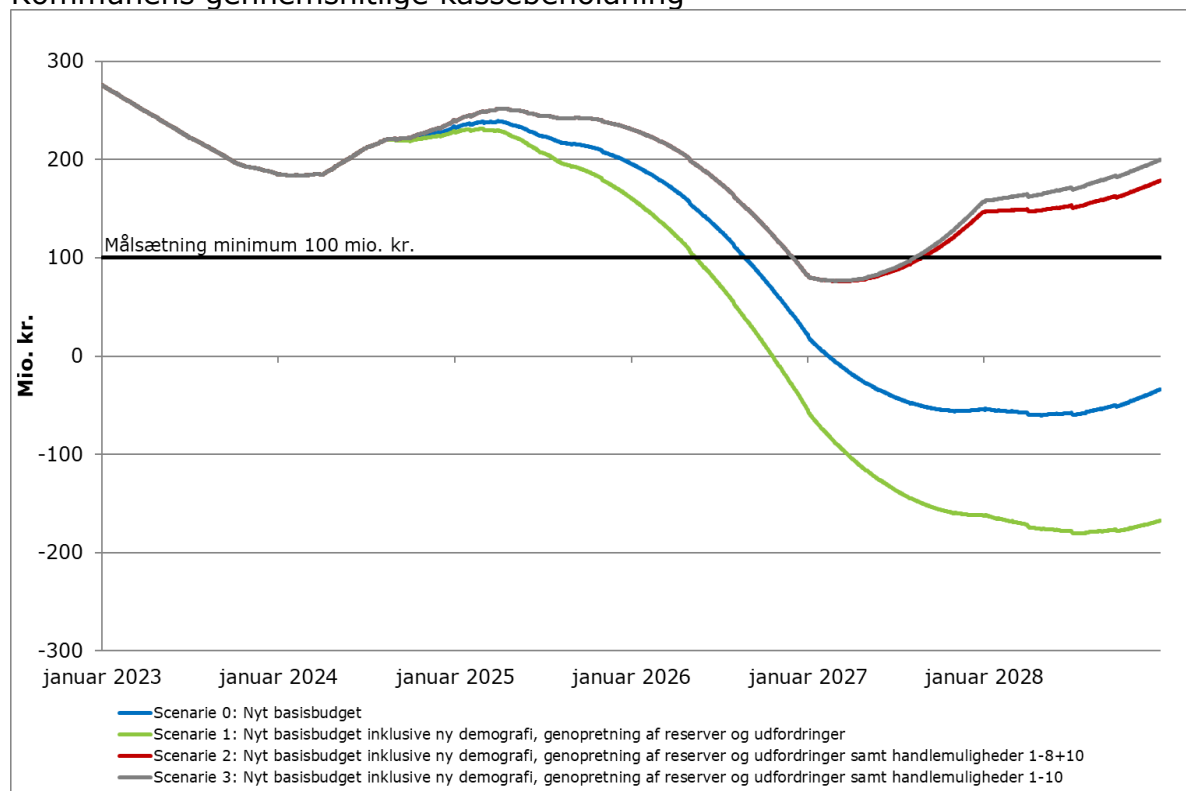
Med de anviste handlemuligheder vil der være en lavere robusthed i budgettet end normalt. Det følger af en lavere kassebeholdning, der (som planlagt) reduceres – i takt med at byggeriet i Nivå Bymidte gennemføres – samtidig med at drifts- og anlægsreserverne reduceres. Hertil kommer, at der er budgetteret med salgsindtægter, der erfaringsmæssigt kan svinge ganske meget afhængig af udbud/efterspørgsel, konjunkturer mv.

Såfremt de 10 handlemuligheder tages i brug, så betyder det derfor, at hvis nogle af forudsætningerne i budgetlægningen for 2025-2028 ikke holder, eller der opstår nye budgetudfordringer i årets løb, så vil Byrådet ikke som tidligere have samme mulighed for at trække på kassebeholdningen og reserver. Kravene til økonomistyringen vil således blive skærpet, i kraft af at eventuelle merudgifter i årets løb i højere grad vil skulle finansieres via prioriteringer inden for det vedtagne budget.

Alternativet til at skrue lidt ned for budgettets robusthed, er at skrue yderligere op for konkrete besparelser.

Hvis Byrådet vælger de beskrevne handlemuligheder 1-10, vil kommunens gennemsnitlige kassebeholdning midlertidigt gå ned på 76 mio. kr. i 2027 men stige til 200 mio. kr. ved udgangen af budgetperioden. Såfremt Byrådet ønsker et råderum til nye initiativer, så vil der skulle findes yderligere finansiering.

Kommunens gennemsnitlige kassebeholdning

1.2 Administrationens anbefalinger og handlemuligheder

Som skitseret ovenfor er kommunens økonomi i den kommende budgetperiode udfordret, både i forhold til størrelsen på kommunens kassebeholdning og overholdelse af pejlemærke for kommunens anlægsudgifter. Administrationen har derfor afsøgt alle handlemuligheder, som Byrådet kan vælge at tage i brug til at bringe budgettet i balance. Flere af handlemulighederne er mulige at skalere, dvs. Byrådet kan vælge at skrue op og ned. Ligesom Byrådet kan vælge til og fra.

Handlemulighed 1: Optage lån. Det giver en likviditetsforbedring på 23 mio. kr. Kommunen fik sidste år mulighed for at optage et lån på 23 mio. kr. Lånemuligheden fra staten er givet fordi en ny afregningsmetode vedrørende ejendomsskatter dræner kommunens likviditet tilsvarende. Lånet skal senest være optaget i 2024.

Handlemulighed 2: Forlænget afdragsprofil på gæld vedr. indefrosne ejendomsskatter, når staten overtager de indefrosne ejendomsskatter 2026. Det giver en likviditetsforbedring på 57 mio. kr. i budgetperioden

Med det nuværende budget er det forudsat, at kommunen indfrier den del af kommunens gæld, som er optaget til finansiering af udskudte ejendomsskatter ultimo 2026, hvor staten "køber" kommunens tilgodehavende overfor borgerne. Der er på nuværende tidspunkt budgetteret med at gælden afdrages i 2026, når staten køber tilgodehavendet. Administrationen foreslår, at kommunen 2026-2028 i stedet for følger den oprindelige afdragsprofil på gælden. Det vil give en likviditetsforbedring på ca. 57 mio. kr. i budgetperioden. Restgælden vedrørende ejendomsskattelånene afvikles ultimo 2028 med et gældsafdrag på 52,3 mio. kr. Denne anbefaling er behæftet med nogen usikkerhed, da de præcise rammer for statens overtagelse af gælden ikke ligger fast.

Handlemulighed 3: Udskyde anlægsprojekter. Det giver en likviditetsforbedring på knap 25 mio. kr. i årene 2024-2027

Administrationen har gennemgået anlægsprogrammet med henblik på at udskyde mulige anlægsudgifter for at mindske udgiftsniveauet i budgetperioden. Af forslaget fremgår det, at der udskydes anlægsudgifter for 12,4 mio. kr. i 2024, 2,1 mio. kr. i 2025, 4,6 mio. kr. i 2026 og 5,9 mio. kr. i 2027, som så er indarbejdet fra 2028 og frem. Af større projekter som foreslås udskudt, kan nævnes; Fremtidens Folkeskoler - Fredensborg Skole, byrum i Humlebæk, sluseløsning ved Nive Å og vedligeholdelse af stier (se endvidere oversigt over forslag til udskydelse af anlægsudgifter under fane 5 i budgetmappen).

Handlemulighed 4: Nedsætte anlægsreserven til 5 mio. kr. årligt i 2025-2027. Det giver en likviditetsforbedring på i alt 30 mio. kr. i årene 2025-2027

I den kommende budgetperiode er det primært få store anlægsprojekter, som gennemføres, herunder Nivå Bymidte, daginstitutioner i Fredensborg og Kokkedal mv. Der budgetteres med puljer til uforudsete udgifter i de større anlægsprojekter. En handlemulighed kan derfor være, at nedsætte anlægsreserven til 5 mio. kr. årligt i årene 2025-2027.

Handlemulighed 5: Nedsætte driftsreserven til 5 mio. kr. årligt i 2025-2027. Det giver en likviditetsforbedring på i alt 22,5 mio. kr. i årene 2025-2027

Driftsreserven udgør 12,5 mio. kr. årligt i budget 2025-2028. En handlemulighed er, at nedsætte driftsreserven til 5 mio. kr. årligt i 2025-2027.

Handlemulighed 6: Nedsætte vedligeholdelsesbudgettet med 10 mio. kr. årligt i 2025-2027 og forhøje anlægsbudgetterne tilsvarende i 2028-2030. Det giver en likviditetsforbedring på i alt 30 mio. kr. i perioden 2025-2027

En nedsættelse af vedligeholdelsesbudgettet med 10 mio. kr. årligt i 2025-2027 vil betyde, at anlægsbudgettet til vedligeholdelse nedsættes til 16,8 mio. kr. i 2025, 15,8 mio. kr. i 2026 og 14,8 mio. kr. i 2027. Til gengæld forhøjes budgetterne tilsvarende med 10 mio. kr. årligt i perioden 2028-2030. Der vil fortsat være ca. 24 mio. kr. årligt til vedligeholdelse på driftsbudgettet. Det må forventes, at nogle vedligeholdelsesopgaver vil blive dyrere, fordi de udsættes.

Handlemulighed 3, 4 og 6 vil bidrage til at mindske risikoen for en anlægssanktion, da niveauet for kommunens anlægsgifter nedsættes.

Handlemulighed 7: Indarbejde en ekstra salgsindtægt for Nivå Nord. Det giver en indtægt på i alt 20 mio. kr. i årene 2027-2028

En handlemulighed er, at Byrådet kan vedtage at sælge Nivå Nord til f.eks. boliger, hvilket vil kunne give en øget indtægt for grundsalget vurderet til 20 mio. kr. (ved salg til boligformål). Her skal dog fratrækkes en udgift på 0,4 mio. kr. fordelt på 2027 og 2028 til budget til udbudsstrategi. Handlemulighed 7 udgør herefter 19,6 mio. kr. Det skal bemærkes, at budgettering med grundsalgsindtægter giver en usikkerhed i budgettet, da salgpris afhænger af udbud og efterspørgsel, konjunkturer mv.

Handlemulighed 8: Sænke målsætningen midlertidigt for kommunens gennemsnitlige kassebeholdning til 75 mio. kr. Dette vil bidrage med et reduceret behov for finansiering på ca. 25 mio. kr. over budgetperioden

Byrådet blev i sidste års budget enige om, at den gennemsnitlige likviditet midlertidigt kunne reduceres til 75 mio. kr. En handlemulighed er, at Byrådet også i dette års budget opererer med et midlertidigt dyk i kassebeholdningen til 75 mio. kr.

Handlemulighed 9: Forudsætte, at kommunen får dispensation til at omgøre valg af statsgaranti i 2024. Det giver en likviditetsforbedring på ca. 21 mio. kr. Kommunens indtægtsbudget for 2024 er baseret på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for indkomstskatter for at få mest mulig budgetsikkerhed. Da væksten i samfundsøkonomien har vist sig større end forudsat, forventes kommunernes samlede skatteindtægter at være væsentligt højere end tidligere antaget, idet 82 kommuner har valgt selvbudgettering for 2024. Gevinsten for nogle kommuner vil give anledning til en forventet stor negativ efterregulering af bloktilskuddet i 2027. For Fredensborg Kommune skønnes denne efterregulering på nuværende tidspunkt at udgøre 75,5 mio. kr., hvoraf Byrådet på budgetseminaret i april måned besluttede, at indarbejde halvdelen i budgetgrundlaget, svarende til 37,75 mio. kr. De kommuner, som har valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag arbejder på at få lov til at omgøre deres valg og i stedet vælge det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag. Hvis kommunerne får dispensation til et omvalg, så skønnes det forventede tab med de nuværende

vækstudsigter, at blive reduceret til 16,5 mio. kr. Det giver en forbedring af likviditeten med godt og vel 21 mio. kr. i forhold til administrationens budgetoplæg.

Selvom handlemulighed 1-9 tilvælges, så vil det ikke være tilstrækkeligt til at bringe budgettet i balance. Der vil derfor også være behov for besparelser på driften, jf. handlemulighed 10. Såfremt nogle af handlemulighederne 1-9 fravælges eller kun implementeres delvist, så vil kravet til driftsbesparelser tilsvarende øges.

Handlemulighed 10: Reduktion af driftsudgifterne med 42 mio. kr. årligt. Det giver en budgetforbedring på i alt 168 mio. kr. over budgetperioden. Med en reduktion af driftsudgifterne med 42 mio. kr. årligt, vil den gennemsnitlige kassebeholdning komme ned på 75,8 mio. kr., når denne er lavest – forudsat at handlemulighed 1-9 vedtages. Byrådet kan finde forslag til besparelser i det udarbejdede råderumskatalog, hvori der er udarbejdet forslag for ca. 50-70 mio. kr. årligt. Ligeledes kan der være inspiration i KL's nøgletalskatalog mv.

1.3 Opsamling på administrationens forslag til handlemuligheder

Administrationen har i forslaget til hvordan likviditetsudfordringen kan løses haft som målsætning at reducere behovet for besparelser på driften – og dermed serviceforringelser - mest muligt. Handlemulighed 1-9 har ikke konsekvenser for serviceniveauet. Disse handlemuligheder er desværre ikke tilstrækkelige til at løse den nuværende likviditetsudfordring, hvorfor handlemulighed 10 omhandler driftsbesparelser.

Det har været vigtigt, at få handlemuligheder, som gav i effekt i 2024-2027, for at handlemulighederne kan nå at få gennemslagskraft inden 2027, hvor kommunens gennemsnitlige kassebeholdning er mest udfordret. I årene 2024-2027 er der fundet likviditetsforbedringer på i alt 353,5 mio. kr. og i hele perioden på 376,4 mio. kr.

Administrationens forslag til handlemuligheder

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027	2028	I alt
1: Optage lån i 2024	-23,0	2,3	2,3	2,3	2,3	-13,8
2: Forlænget afdragsprofil	0,0	0,0	-104,4	31,5	15,8	-57,0
3: Udskydelse af anlægsprojekter	-12,4	-2,1	-4,6	-5,9	0,8	-24,2
4: Nedsætte anlægsreserven til 5 mio. kr. årligt i 2025-2027	0,0	-10,0	-10,0	-10,0	0,0	-30,0
5: Nedsætte driftsreserven til 5 mio. kr. årligt i 2025-2027	0,0	-7,5	-7,5	-7,5	0,0	-22,5
6: Nedsætte vedligeholdelsesbudgettet med 10 mio. kr. i 2025-2027, mod til gengæld at hæve dette tilsvarende i årene 2028-2030	0,0	-10,0	-10,0	-10,0	10,0	-20,0
7: Ekstra salgsindtægter i Nivå Nord	0,0	0,0	0,0	-9,8	-9,8	-19,6
8: Sænke målsætningen midlertidigt for den gennemsnitlige kassebeholdning til 75 mio. kr.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9: Forudsætning om dispensation til selvbudgettering i 2024	0,0	0,0	0,0	-21,3	0,0	-21,3
10: Driftsbesparelser på 42 mio. kr. årligt	0,0	-42,0	-42,0	-42,0	-42,0	-168,0
I alt	-35,4	-69,3	-176,1	-72,7	-22,9	-376,4

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Teknisk gennemgang af budget 2025-2028

I det følgende gennemgås alle forslag til ændringer i budgettet.

2.1 Status på Økonomiaftalen for 2025

Den 30. maj 2024 indgik Regeringen og KL en økonomiaftale for 2025. For første gang i mange år fik kommunerne i højere grad kompensation for udgiftsstigninger udover den demografiske vækst. Kommunernes serviceramme blev løftet med 3,4 mia. kr. i 2025 svarende til ca. 23,8 mio. kr. for Fredensborg Kommune. Som en del af løftet skal kommunerne frigøre 0,2 mia. kr. via afbureaukratisering (svarende til 1,7 mio. kr. i Fredensborg Kommune) og anvende 0,5 mia. kr. til kvalitetsløft af ældreplejen jf. aftale om reform af ældreplejen indgået den 18. april 2024 (svarende til 3,8 mio. kr. i Fredensborg Kommune).

Den demografiske vækst i kommunerne udgør 1 mia. kr. på landsplan (svarende til 7 mio. kr. i Fredensborg Kommune), og stigningen på det specialiserede socialområde udgør 1,4 mia. kr. (svarende til 9,8 mio. kr. i Fredensborg Kommune). Det betyder, at der på landsplan er ca. 200 mio. kr. tilbage i frimidler, hvilket udgør 1,5 mio. kr. i Fredensborg Kommune. I Fredensborg Kommune er udgiften til den demografiske vækst fra 2024 til 2025 opgjort til 15 mio. kr. Væksten på de specialiserede områder vurderes dermed noget højere end lagt til grund i aftalen.

Tabel 2.1.1 Effekt af økonomiaftale for kommunernes budget 2025

Effekt af økonomiaftale 2025	Mia. kr.	Mio kr.
	Landsplan	Fredensborg Kommune
Servicerammen løftes med i 2025	3,4	23,8
Heraf		
Administrationsbesparelse	-0,2	-1,7
Kvalitetsløft af ældreplejen	-0,5	-3,8
	2,6	18,2
Demografisk vækst	-1,0	7,0
Stigning på det specialiserede socialområde	-1,4	-9,8
Løft i alt	0,2	1,5

Kommunernes anlægsramme er løftet til 20,3 mia. kr. Heraf er øremærket 888 mio. kr. til faglokaler i folkeskolen og 600 mio. kr. til investering i botilbud. Kommunerne får ikke finansiering med til løftet på de 0,5 mia. kr. set i forhold til 2024.

Af aftalen fremgår også, at der foretages en midtvejsregulering på 0,4 mia. kr. som følge af ændrede skøn for overførsler (-0,8 mia. kr.) og pris- og lønudviklingen (1,2 mia. kr.). Det udgør 2,8 mio. kr. for Fredensborg Kommune.

2.2 Nyt basisbudget

Siden budgetseminaret i april 2024 er basisbudgettet blevet opdateret med ændringerne som følge af økonomiaftalen mv. Basisbudgettet bidrager til et kasse-

træk på 259,4 mio. kr. over budgetperioden, hvilket primært skyldes en forværing i kommunens indtægter. Hertil kommer tillægsbevillinger primært som følge af forskydninger i budgettet mellem 2024 og den nye budgetperiode.

Tablet 2.2.1 Nyt basisbudget 2025-2028 i hovedtal

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Driftsudgifter	3.167,5	3.191,2	3.216,0	3.244,9	12.819,5
<i>heraf serviceudgifter</i>	2.464,6	2.481,9	2.501,9	2.524,3	9.972,8
Anlægsudgifter	278,8	428,2	207,6	130,9	1.045,6
Pris- og lønregulering	0,0	113,0	220,8	333,6	667,4
Udgifter i alt	3.446,3	3.732,4	3.644,4	3.709,4	14.532,5
Skatter	-3.080,4	-3.096,5	-3.219,0	-3.357,1	-12.752,9
Tilskud og udligning	-262,6	-380,1	-378,7	-430,4	-1.451,8
Låneoptagelse	-9,1	-19,8	-7,5	-2,5	-38,9
Finansielle poster	0,0	-42,9	6,2	7,1	-29,5
Indtægter i alt	-3.352,1	-3.539,3	-3.598,9	-3.782,8	-14.273,0
Ændring af likvide aktiver	94,2	193,1	45,5	-73,4	259,4

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Bemærkninger til tabel 2.2.1:

- Drift: Stigningen i serviceudgifterne skyldes primært demografisk regulering af budgetterne på politikområderne Børn, Skole og Ældre
- Anlæg: Højt anlægsbudget særligt i 2026 med baggrund i byggeriet af Generationernes Hus og ny daginstitution i Kokkedal
- Finansielle poster: Der er indarbejdet et nyt skøn for låneoptagelse til energiinvesteringer på i alt 38,9 mio. kr. over budgetperioden, og den ændrede låneoptagelse er korrigeret i finansielle poster

Af tabel 2.2.2 fremgår ændringerne siden sidste års budgetvedtagelse.

Tablet 2.2.2 Ændringer til basisbudget 2025-2028

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Vedttaget budget	22,8	107,7	-9,7	-77,2	43,6
Teknisk korrektion, driftsmidler til svømmehal	0,0	0,0	-4,9	-4,9	-9,7
Teknisk korrektion, låneoptagelse	2,6	-9,1	2,9	7,2	3,6
Budgetrevision pr. 31. august 2023	0,7	0,0	2,8	1,2	4,7
Budgetrevision pr. 30. april 2024	38,8	50,3	-6,0	0,4	83,6
Lånefinansiering af energiprojekter udsat fra 2023 til 2024	-14,6	0,0	0,0	0,0	-14,6
Lånefinansiering af nye energiprojekter i 2024	-6,7	0,0	0,0	0,0	-6,7
Lov- og cirkulæreprogram (udgift)	6,9	7,1	7,3	7,3	28,4
Tilpasning af budget til aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4	-5,7
Indtægtsprognosen	73,5	107,1	172,3	164,7	517,6
<i>heraf lov- og cirkulæreprogram</i>	-6,1	-6,6	-6,6	-6,6	-25,9
Udmøntning af trepartsaftalen	8,8	13,3	13,3	13,3	48,7
Pris- og lønregulering	-37,2	-81,9	-131,1	-184,0	-434,2
Nyt basisbudget	94,2	193,1	45,5	-73,4	259,4

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

De ændringer, som er indarbejdet i basisbudgettet siden vedtagelsen af sidste års budget, er beskrevet i det følgende.

Tekniske korrektioner og tillægsbevillinger

- Drift til svømmehal er tilpasset udskudt byggeri
- Der er foretaget en teknisk korrektion i forhold til forventet låneoptagelse fra et budgetteret låneoptag på 42 mio. kr. til 38,9 mio. kr. over budgetperioden, og som en konsekvens er låneafdraget nedjusteret med 0,85 mio. kr. over budgetperioden
- Siden vedtagelsen af budget 2024-2027 har Byrådet vedtaget tillægsbevillinger over budgetperioden på 4,7 mio. kr. i budgetrevisionen pr. 31. august 2023, som dækker over en række mindre tilpasninger af budgettet.
- I budgetrevisionen pr. 30. april 2024 vedtog Byrådet tillægsbevillinger for i alt 83,6 mio. kr. over budgetperioden. Hovedparten af tillægsbevillinger er periodisering af anlægsbudgettet - som over budgetperioden 2024-2033 går i nul (større beløb udskudt fra 2024) - og nulstilling af den negative anlægspulje med baggrund i overførslerne. Hertil kommer låneoptag til energiinvesteringer og periodiseringer i forhold til den indefrosne ejendomsskat på Politikområde Finansiering
- På Byrådsmødet den 26. februar 2024 blev besluttet to tillægsbevillingssager vedrørende låneoptagelse, hvor den ene sag vedrører energibesparende foranstaltninger og energibesparende projekter udsat fra 2023 til 2024 (14,6 mio. kr.), hvormed låneoptaget tilsvarende er udsat fra 2024 til 2025, og den anden sag vedrører lånefinansiering i 2025 af nye energiprojekter, som gennemføres i 2024 (6,7 mio. kr.).

Lov- og cirkulæreprogrammet samt andre reguleringer

Ændringer som følge af ny lovgivning mv. resulterer i merudgifter på i alt 28,4 mio. kr. over budgetperioden. Udgifterne modsvares af en forhøjelse af kommunens bloktilskud. Forskellen mellem drifts- og finansieringssiden af lov- og cirkulæreprogrammet skyldes, at der i driftsbudgettet ikke indarbejdes korrektioner under 50.000 kr. som følge af lov- og cirkulæreprogrammet (minimumsgrænse). Herudover budgetteres beskæftigelsesområdet via en budgetmodel.

Tilpasning af budget til aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har udmeldt, hvor meget kommunerne skal betale til aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet i 2025. For Fredensborg Kommune udgør beløbet 192,1 mio. kr., hvilket er ca. 1,4 mio. kr. mindre end tidligere forudsat. Budgettet til Politikområde Aktivitetsbestemt Medfinansiering tilpasses i overensstemmelse hermed i 2025 og overslagsårene i henhold til gældende praksis.

Indtægtsprognose 2025-2028

Fredensborg Kommune er hårdt ramt i forhold til indtægtssiden i den kommende budgetperiode.

Der er tre forhold, som i særlig grad forværrer indtægtsprognosen i forhold til budgetseminaret i april måned:

1. Indtægterne fra den kommunale indkomstskat er på nuværende tidspunkt markant lavere end tidligere forudsat. Tallene i

- budgetvurderingen afspejler det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, som er udmeldt af Indenrigsministeriet ultimo juni måned. Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag baserer sig på den enkelte kommunes faktiske udskrivningsgrundlag i 2022 fremskrevet til 2025-niveau. Udskrivningsgrundlaget i Fredensborg Kommune er faldet med 1,9 procent fra 2021 til 2022, hvilket gør Fredensborg Kommune til en af de kommuner i landet, som har den dårligste udvikling i udskrivningsgrundlaget. På landsplan steg udskrivningsgrundlaget med 3,6 procent fra 2021 til 2022.
2. Indtægterne fra selskabsskat vil også blive væsentligt reduceret i 2026 og 2027. Traditionelt står Coloplast helt suverænt for størstedelen af den selskabsskat, som kommunen modtager. I 2023 har Coloplast erhvervet patenter til en pris på over 1 mia. kr. Købet af patenterne indebærer, at Coloplast ikke har noget skattemæssigt overskud i 2023 og et væsentligt begrænset overskud i 2024. Da selskabsskatten afregnes til kommunerne med 3 års forsinkelse, er Fredensborg Kommunes indtægter fra selskabsskat samlet set reduceret med netto ca. 40 mio. kr. i 2026 og 2027 i forhold til tidligere forudsætninger.
 3. I 2024 har størstedelen af landets kommuner valgt det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag for indkomstskat. De foreløbige prognoser for indkomstskatten i 2024 peger på, at kommunernes skatteindtægter vil være højere end forudsat ved budgetlægningen. Derfor må det forventes, at kommunerne i 2027 samlet set vil blive ramt af en efterregulering af bloktilskuddet. Fredensborg Kommunes andel af denne efterregulering skønnes på nuværende tidspunkt til ca. 75 mio. kr., hvilket er højere end forudsat i april måned. Med baggrund i den betydelige usikkerhed der er på nuværende tidspunkt om efterreguleringen, budgetteres på nuværende tidspunkt kun med halvdelen af den nuværende skønnede efterregulering.

Det lave statsgaranterede udskrivningsgrundlag for indkomstskat for Fredensborg Kommune kan gøre det aktuelt at overveje at vælge det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag for 2025. Det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag vil basere sig på det faktiske udskrivningsgrundlag for 2023 fremskrevet til 2025-niveau og justeret for udviklingen i befolkningstallet samt justeret for opdaterede vækstsikrings på baggrund af økonomisk redegørelse for august 2024. KL vil i løbet af august og september 2024 give adgang til foreløbige skattedata for 2023.

Administrationen vil justere overslagsårene i indtægtsprognosen, hvis de nye skøn giver anledning hertil. Frem mod andenbehandling af budgetforslaget vil administrationen endvidere - efter sædvanlig praksis - komme med anbefaling til, hvorvidt kommunen bør vælge det selvbudgetterede udskrivningsgrundlag i 2025.

Se endvidere for uddybende beskrivelse af kommunens indtægtsside i notat vedlagt under fane 4 i budgetmappen.

Udmøntning af trepartsaftalen

KL indgik i december 2023 en aftale med Regeringen, Danske Regioner, Fagbevægelsens Hovedorganisation og Akademikerne om løn- og ansættelsesvilkår for velfærdsmedarbejdere i den offentlige sektor. Aftalen indebærer blandt andet et ekstraordinært lønløft til social- og sundhedsassistenter og -medhjælpere i den kommunale ældrepleje, samt et lønløft til pædagoger på børneområdet og socialområdet. Fredensborg Kommunes andel af lønløftet udgør 7,5 mio. kr. i 2024, 8,8 mio. kr. i 2025 samt 13,3 mio. kr. fra 2026.

Lønløftet er ikke omfattet af den generelle lønfremskrivning, men udmøntes særskilt til ovenstående grupper. For så vidt angår 2024-virkningen sker udmøntning i forbindelse med budgetrevisionen pr. 31. august 2024. Virkningen for 2025 og 2026 indgår som en teknisk korrektion til basisbudgettet.

Pris- og lønregulering

Fredensborg Kommune anvender KL's skøn for udviklingen i priser og lønninger. Som følge af den højere inflation opjusteres basisbudgettet med 434,2 mio. kr. over budgetperioden. Det højere pris- og lønskøn afspejler sig alt andet lige i højere skatteindtægter og et højere balancetilskud til kommunerne under ét, som indgår i indtægtsprognosen.

2.3 Driftsudfordringer og overholdelse af servicerammen

Driftsudfordringerne i budget 2025-2028 forventes at udgøre 110,7 mio. kr. over budgetperioden. Driftsudfordringerne er siden april steget fra 41,8 mio. kr. med 68,9 mio. kr. i alt over budgetperioden.

Tabel 2.3.1 Ny demografiregulering, genopretning af reserver og driftsudfordringer

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Ny demografiregulering	-1,2	-0,6	-2,0	4,8	1,1
Genopretning af driftsreserven	6,9	6,9	7,7	6,8	28,4
Køb af pladser dagtilbud (KKR)	1,6	1,6	1,6	1,6	6,3
Køb og salg af plejehjemspladser	-13,9	-12,6	-12,7	-10,2	-49,4
Merudgifter til førtidspension mv.	8,6	8,5	9,2	7,9	34,1
Merforbrug på Politikområde Familie og Unge	12,0	9,0	9,0	9,0	39,0
Merforbrug på Politikområde Handicap og Psykiatri	7,4	14,2	14,8	14,8	51,2
Drift i alt	21,4	27,0	27,6	34,6	110,7

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Ny demografiregulering jf. befolkningsprognose 2024 (Politikområde Børn, Skole, Ældre og Forebyggelse)

I Fredensborg Kommune demografireguleres budgetterne på de dele af de store velfærdsområder, hvor der er en direkte sammenhæng mellem udvikling i befolkningstallet og udvikling i udgifterne. Demografireguleringen har dermed til formål at sikre fastholdelse af serviceniveauet, uagtet at der kommer flere eller færre børn, unge og ældre. Det er alene de variable udgifter, som demografireguleres.

Af tabel 2.3.2 fremgår demografireguleringen af børn, skole og ældre som følge af befolkningsprognosen udarbejdet i februar 2024. Som det fremgår, bidrager

demografireguleringen med en merudgift på 1,1 mio. kr. over budgetperioden. Befolkningsprognose 2024 giver isoleret set anledning til en nedjustering af budgettet i 2025-2028, da befolkningstallet stiger mindre end tidligere forudsat. Der er samlet set dog tale om en opjustering af budgettet i 2025-2028, da enhedspriserne på ældreområdet er steget på stort set alle delområder. Hertil kommer indarbejdelsen af et par nye områder i demografireguleringen på ældreområdet, som blev vedtaget på Byrådsmødet den 29. april 2024.

Tabel 2.3.2 Demografiregulering

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Børn	-2,7	-3,2	-4,1	-5,5	-15,4
Skole	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7
Skole, SFO	0,2	0,2	0,2	0,2	0,7
Ældre	1,4	1,6	2,0	10,1	15,1
I alt	-1,2	-0,6	-2,0	4,8	1,1

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Genopretning af reserver

I budget 2024-2027 vedtog Byrådet en driftsreserve på 12,5 mio. kr. og en anlægsreserve på 15 mio. kr. årligt. Byrådet besluttede i forlængelse af budgetseminaret i april at fastholde reserverne på dette niveau. Siden april er genopretning af reserver steget fra 5,9 mio. kr. til 28,4 mio. kr. over budgetperioden.

Tabel 2.3.3 Bevillingsreserver

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Driftsreserve	5,6	5,6	4,8	5,7	21,6
Anlægsreserve	15,0	15,0	15,0	15,0	60,0
I alt	20,6	20,6	19,8	20,7	81,6
Genopretning af driftsreserve	6,9	6,9	7,7	6,8	28,4
Genopretning af anlægsreserve	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	6,9	6,9	7,7	6,8	28,4

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Ny: Køb af pladser dagtilbud (KKR) (Politikområde Børn)

Køb af egne pladser i Specialbørnehaven Karlebo og Spilopperne forventes at overskride budgettet med i alt 1,57 mio. kr. årligt. Tilsvarende udviklingen på de øvrige specialiserede socialområder, skyldes stigningen i udgifterne til køb af egne pladser, at flere børn visiteres til specialtilbud på dagtilbudsområdet.

Køb og salg af plejehjemspladser (Politikområde Ældre og Forebyggelse)

Med baggrund i befolkningsprognosen for 2022 blev der i 2022 udarbejdet en beregning af finansieringsbehovet til kommende plejehjemspladser.

Siden da er befolkningsprognosen justeret to gange, som begge viser, at stigningen i antallet af ældre er lavere end tidligere forudsat. Befolkningsprognosen for 2024 viser et forventet fald i aldersgruppen 65-79-årige i perioden 2024 frem mod 2030. For aldersgruppen 80+-årige forventes der fortsat en stigning i årene frem mod 2030, stigningen er dog noget lavere end antaget i 2022.

Hertil kommer, at behovet for en plejehjemsplads pr. aldersgruppe ses at være faldende, hvilket blandt andet kan tilskrives sund aldring.

Ovenstående faktorer har indflydelse på det forventede plejeboligbehov. Langt størstedelen af kommunens behov for plejeboliger dækkes af kommunens egne plejehjem. Herudover er der afsat midler til køb af plejeboliger i andre kommuner og hos private aktører. Puljen til køb af plejehjemspladser hos andre kan nedjusteres som følge af den reviderede plejeboligprognose.

Tabel 2.3.4 Fald i budgetteret behov for køb af pladser

mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Nuværende budget	32,4	41,8	49,5	57,7	181,4
Budgetbehov	18,6	29,3	36,8	47,6	132,3
Korrektion	-13,9	-12,6	-12,7	-10,2	-49,4

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Som det fremgår af tabellen, vil behovet for at købe plejehjemspladser hos andre helt som forventet stige i de kommende år, men stigningen er lavere end forudsat i den tidligere prognose.

Det skal bemærkes, at den reviderede prognose er baseret på en antagelse om uændret sundhedstilstand i befolkningen. En anden antagelse på området vil ændre på vurderingen af økonomien. Administrationen har et forslag i Råderrumskataloget om at afsætte yderligere midler til investering i forebyggelse og sundhedsfremme blandt kommunens ældre medborgere, hvilket vil bidrage til en sundere aldring og dermed reducere behovet for plejehjemspladser, jf. forslag 13.1.

Hertil skal nævnes, at prognosen for køb af pladser er baseret på at kommunen indgår aftale med en privat leverandør om opførsel af et plejehjem i Nivå. Hvis denne aftale mod forventning ikke indgås, vil kommunen enten skulle købe pladser i andre kommuner eller selv bygge et nyt plejehjem.

Ny: Merudgifter til førtidspension mv. (Politikområde Beskæftigelse)

Som det er tilfældet på landsplan, så ses der også i Fredensborg Kommune en stigning i udgifterne til førtidspension. Det ser ud til, at tilgangen af borgere på førtidspension i 2024 er en smule mindre end forventet primo april 2024. Antallet er nedjusteret fra 88 helårspersoner til 80 helårspersoner. Tilgangen er tilrettet, og merforbruget falder derfor ud i årene. Forudsætning er herfor fortsat, at området har en tilgang på 55 helårs borgere på førtidspension i årene 2025-2029.

Stigningen i udgifterne til førtidspension modsvares i et vist omfang af mindre udgifter til andre typer af ydelser på beskæftigelsesområdet, dog ses der ikke et fald i sygedagpenge, som det forventes på landsplan. Administrationen har iværksat en særlig fastholdelsesindsats for borgere, som har en arbejdsgiver og er sygemeldt med stress. Effekten af indsatsen kendes endnu ikke. Administrationen er ligeledes opmærksomme på, at der i 2025 kommer en ny kontant-hjælps- og sygedagpengereform, som man endnu ikke kender konsekvenserne af.

Det vurderes, at udgifterne til beskæftigelsesområdet samlet set vil blive højere end hidtil forudsat i budgetperioden. På nuværende tidspunkt forventes merudgifter i størrelsesorden på ca. 8,5 mio. kr. årligt. En del af merudgifterne vil blive modsvaret af højere indtægter på Politikområde Finansiering.

Merforbrug på Politikområde Familie og Unge

Af administrationens 1. budgetvurdering fremgik, at der forventes et merforbrug på 6 mio. kr. i 2025, hvilket falder til 3 mio. kr. i 2026 som følge af overgangen af en dyr enkeltsag til voksenområdet. Det skøn er nu opjusteret med 6 mio. kr. i alle år på baggrund af opfølgningen primo juni, hvorfor de forventede merudgifter udgør 12 mio. kr. i 2025 og 9 mio. kr. årligt i årene 2026-2028.

Merforbruget skyldes en forventning om, at det nuværende udgiftsniveau vil fortsætte de kommende år. Fremskrivningen af udgifter tager udgangspunkt i nuværende viden, men er behæftet med usikkerhed, da den reelle til- og afgang er ukendt. Byrådet skal tage stilling til de udgiftsreducerende initiativer i forbindelse med vedtagelsen af budget 2025-2028.

Merforbrug på Politikområde Psykiatri og Handicap

Af administrationens 1. budgetvurdering fremgik, at der forventes et merforbrug på 3,4 mio. kr. i 2024, og at der i 2025 forventes et merforbrug på 7,4 mio. kr. stigende til 14,2 mio. kr. i 2026 og 14,8 mio. kr. årligt i 2027 og 2028. Der er ikke ændringer til det forventede skøn.

Det stigende merforbrug i overslagsårene skyldes, at der i prognosen er taget højde for overgangen fra ungeområdet. I de kommende år er der flere sager, herunder særligt dyre enkeltsager, der overgår til voksenområdet, hvorfor der forventes et øget forbrug. Fremskrivningen af udgifter tager udgangspunkt i nuværende viden, men er behæftet med usikkerhed, da til- og afgang er ukendt. Byrådet skal tage stilling til de udgiftsreducerende initiativer i forbindelse med vedtagelsen af budget 2025-2028.

2.4 KL's pejlemærke for kommunens serviceudgifter

Pejlemærket for kommunens serviceudgifter i 2025 er 2.502,3 mio. kr. inkl. kommunens andel af løftet på landsplan på i alt 3,2 mia. kr. I 2026 er der lagt en forudsætning ind om, at kommunerne får et løft på 2 mia. kr. på landsplan, dvs. et løft som dækker mere end den stigende demografi ligesom i 2025. Fra 2027 og frem er det forudsat, at kommunerne alene får dækket deres udgifter til den demografiske udvikling med i alt 1 mia. kr. på landsplan.

Når driftsudfordringerne indarbejdes i budgettet, er der således et råderum på 24,9 mio. kr. i 2025, 15,9 mio. kr. i 2026, 2,9 mio. kr. i 2027 og en overskridelse af servicerammen i budgetperiodens sidste år med 21,4 mio. kr. Der er med andre ord i budget 2025 ingen udfordring i forhold til overholdelse af servicerammen.

Tabel 2.4.1 Kommunens forventede serviceudgifter og KL's pejlemærke for Fredensborg Kommunens serviceramme

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Serviceudgifter i nyt basisbudget	2.464,6	2.481,9	2.501,9	2.524,3	9.972,8
KL's pejlemærke for FK's serviceramme	2.502,3	2.516,3	2.523,3	2.530,3	10.072,1
I alt	-37,7	-34,4	-21,3	-5,9	-99,3
Ny demografiregulering	-1,2	-0,6	-2,0	4,8	1,1
Genopretning af driftsreserven	6,9	6,9	7,7	7,4	29,0
Køb af pladser dagtilbud (KKR)	1,6	1,6	1,6	1,6	6,3
Køb og salg af plejehjemspladser	-13,9	-12,6	-12,7	-10,2	-49,4
Merforbrug på Politikområde Familie og Unge	12,0	9,0	9,0	9,0	39,0
Merforbrug på Politikområde Handicap og Psykiatri	7,4	14,2	14,8	14,8	51,2
I alt	-24,9	-15,9	-2,9	21,4	-22,2

Note: Negativt fortegn=råderum og positivt fortegn= overskridelse af servicerammen

2.5 Anlægsudfordringer og pejlemærke for anlægsrammen

KL's pejlemærke for Fredensborg Kommunes anlægsudgifter i 2025 er 139,9 mio. kr., og kommunens udgifter i anlægsprogrammet er på 278,8 mio. kr. ekskl. anlægsudfordringerne.

Nedenfor fremgår kommunens anlægsprogram set i forhold til pejlemærket for kommunens anlægsudgifter. Det vedtagne anlægsprogram fremgår under fane 5 i budgetmappen.

Tabel 2.5.1 Anlægsbudget 2024-2027

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
KL's pejlemærke for Fredensborg Kommunes anlægsramme	139,9	139,9	139,9	139,9	559,5
Anlægsudgifter	278,8	428,2	207,6	130,9	1.045,6
Forskel	138,9	288,4	67,7	-8,9	486,1

Note: Negativt fortegn=råderum og positivt fortegn= overskridelse af anlægsrammen

Som det fremgår af tabellen, budgetterer Fredensborg Kommune i 2025 med anlægsudgifter svarende til ca. det dobbelte af pejlemærket. Baggrunden herfor er primært gennemførelsen af byudviklingsprojektet Nivå Bymidte, herunder primært bygninger omfattet af Generationernes Hus. Administrationen har gennemgået anlægsprogrammet i forhold til projekter, som der er mulighed for at udskyde. Disse indgår i handlemulighed 3, og der er en oversigt over forslag til udskydelser af anlægsudgifter under fane 5 i budgetmappen.

Anlægsudfordringerne udgør 22,7 mio. kr. over budgetperioden, og dækker over periodisering af salgsindtægter i Nivå (ekskl. handlemulighed vedrørende at øge budget for salgsindtægter for Nivå Nord), herunder afledt budget til forberedelse og gennemførelse af grundsalg samt merudgifter til udvikling og anlæg af infrastruktur i Nivå Bymidte.

Tabel 2.5.2 De forventede anlægsudfordringer

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Salgsindtægter, Nivå Bymidte	25,0	10,0	-25,0	-10,0	0,0
Udbudsstrategi for grundsalg	-0,2	0,2	0,44	0,34	0,8
Merudgifter til infrastruktur (jordhåndtering mv., Nivå Bymidte)	-5,0	3,9	20,0	3,1	21,9
Anlæg, i alt	19,8	14,1	-4,6	-6,6	22,7

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Salgsindtægter i Nivå (Politikområde Anlæg)

Udviklingsplanen for Nivå Bymidte rummer, udover den kommunale investering i Generationernes Hus, flere boligområder på kommunale arealer, der sammen med salg af Nivå Nord forudsættes at indgå som medfinansiering af byudvikling godkendt i den strategiske byudviklingsplan.

Der er i kommunens budget en forudsætning om indtægter i forbindelse med grundsalg i Nivå Bymidte og i perspektivområdet Nivå Skole Nord på samlet 100 mio. kr. i perioden 2025-2031. Byrådet træf den 27. marts 2023 beslutning om, at igangsætte udarbejdelsen af en udbudsstrategi for salgsindtægterne.

Udbudsstrategien blev præsenteret for Byrådet i udkast på temadrøftelse den 27. maj 2024. Strategien tager afsæt i planlægningsmæssige forudsætninger for henholdsvis Nivå Bymidte og for Nivå Nord. I bymidten er der udarbejdet byggeretsgivende lokalplaner, hvilket udstår for Nivå Nord.

De markedsmæssige betragtninger i udbudsstrategien peger på gode underliggende forudsætninger for boligbyggeri i Nivå. Byggeretternes estimerede værdi kan variere afhængigt af miks mellem lejeboliger og ejerboliger samt sælgers fleksibilitet i betalingstidspunkter og krav til boligtypologier, boligstørrelser og kvalitet. De markedsmæssige betragtninger indikerer, at der samlet kan opnås salgsindtægter, der overstiger de forudsatte 100 mio. kr. Udvikling af Nivå Nord forudsætter, at Generationernes Hus er taget i brug, og skolen er fraflyttet. Samtidig udstår gennemførelse af kommune- og lokalplanlægning for perspektivområdet. Dermed knytter der sig en større usikkerhed i forhold til salgsindtægter for Nivå Nord end til Nivå Bymidte på nuværende tidspunkt.

De forventede salgsindtægter for 100 mio. kr. er periodiseret i overensstemmelse med anbefalinger i udbudsstrategien, herunder forudsat etapeplan.

Tabel 2.5.3 Forventede indtægter i forbindelse med grundsalg i Nivå

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Budget	-25	-35	-10	-10	-10	-10	-100
Nyt budget	0	-25	-35	-20	-20	0	-100
Forskel	25	10	-25	-10	-10	10	0

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Nivå Bymidte

Udbudsstrategi for grundsalg er udarbejdet med henblik på at opfylde realiseringen af Byrådets vision om at Nivå Bymidte skal være en levende, tryk og mangfoldig bymidte blandt andet baseret på den forudsætning, at der opføres en

række nye boliger i bymidten. Strategien anbefaler overordnet, at kommunen udbyder alle byggeretter i ét samlet udbud med etapevis overtagelse, da bymidten er en attraktiv udviklingsmulighed, som kan tiltrække institutionel kapital. Institutionelle investorer har typisk samme ambitionsniveau til kvalitet og bæredygtighed, som kommunen foreskriver, og vil være en medspiller til, at sikre et fælles udtryk med høj kvalitet jf. Kvalitetsprogram for Nivå Bymidte.

Det anbefales endvidere, at sælger stiller specifikke udbudskrav, som afstemmes og præsenteres for investorerne tidligt i udbudsprocessen. Opstart af udbudsprocessen skal tilrettelægges, så investor kan påbegynde byggeri, så snart det er muligt i forhold til anlæg af infrastruktur og færdiggørelse af Generationernes Hus. Byggeri vurderes at kunne påbegyndes fra 2027, hvorfor det anbefales, at igangsætte forberedelsesfasen allerede nu.

Det samlede indtægtpotentiale i Nivå Bymidte vurderes at ligge på ca. 80 mio. kr. Der kan tidligst budgetteres med indtægter fra årsskiftet 2026/2027.

Nivå Nord

Ved et salg af Nivå Skole Nord området alene til boligformål er der lavet en vurdering af indtægtpotentialet i juni 2024 priser. Der er flere muligheder for at udvikle forskellige boligprojekter med f.eks. parcelhuse, rækkehuse og lejligheder. Med udgangspunkt i et salgs-scenarie baseret på en planmæssig vurdering af boligbehov, områdets beliggenhed og markedsefterspørgsel er der set på et scenarie, der indeholder nye rækkehuse og en bevaring og omdannelse af Nivå skolens klasselokaler til et-plans lejligheder, der vil være en mere bæredygtig løsning end fuld nedrivning. Hallen og sale bevares som offentlige bygninger eller som fælleslokaler for bebyggelsens nye beboere. Et sådant udviklingsscenario vil give mulighed for ca. 70 nye rækkehuse og ca. 40 boliger i den bevarede og omdannede skole, der f.eks. kunne anvendes til et større bofællesskab. Byggeri vurderes at kunne påbegyndes fra 2028.

Det samlede indtægtpotentiale i perspektivområdet Nivå Nord vurderes at ligge på 40 mio. kr. Der kan tidligst budgetteres med indtægter fra årsskiftet 2027/2028. Indtægter forudsætter, at Nivå skole fraflytter samt lokalplanlægning.

Handlemulighed for Nivå Nord

Forudsætning om at øge budget for salgsindtægter for Nivå Nord med 20 mio. kr. baseret på ovenstående scenarie, hvor området alene udvikles til boligformål, er taget med som en handlemulighed, som Byrådet kan tilvælge. Såfremt handlemuligheden tilvælges, skal der afsættes 0,4 mio. kr. til gennemførelse af udbud fordelt på årene 2027 og 2028 svarende til 2 procent af den forventede salgsindtægt.

Tabel 2.5.4 Forventede merindtægter i forbindelse med grundsalg i Nivå Nord

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	2029	2030	I alt
Bud på merindtægter fra Nivå Nord			-10,0	-10,0			-20,0
Budget til udbudsstrategi			0,2	0,2			0,4
Salgsindtægter, i alt			-9,8	-9,8			19,6

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Periodisering af budget til udbudsstrategi og grundsalg i Nivå (Politikområde Anlæg)

Med baggrund i forskydning af indtægtsbudgettet justeres budgettet til udbudsstrategi og grundsalg over budgetperioden og giver en merudgift på i alt 0,8 mio. kr. Periodiseringen er udgiftsneutral over perioden 2024-2031. Såfremt handlemulighed vedrørende Nivå Nord tilvælges, skal der afsættes 0,4 mio. kr. til gennemførelse af udbud fordelt på årene 2027 og 2028 svarende til 2 procent af den forventede salgsindtægt.

Nivå Bymidte – infrastruktur til byudviklingsprojekter (Politikområde Anlæg)

Realisering af salgsindtægterne forudsætter, at den nødvendige infrastruktur etableres. Der er i budgettet afsat 80 mio. kr. til "infrastruktur til byudvikling", konkret møntet på byudviklingsprojektet Nivå Bymidte.

Projektet omfatter udover koordinering med Generationernes Hus, forsyningsprojekter samt medfinansierende parter og grundejere i Nivå Bymidte (KFI Erhvervsdrivende Fond, Core Property Management og DSB Ejendomme), udvikling og anlæg af den nødvendige infrastruktur (vejtilslutninger samt nye veje og byrum (Bygaden, Bystrøget, Stationsforplads og pendlerparkering) samt grønne kiler (Sportskilen og Bynaturkilen).

Den estimerede budgetramme vurderes ikke at kunne holde til at udføre alle infrastrukturprojekter, herunder i den forudsatte kvalitet.

Årsagen til den ændrede budgetvurdering er primært den generelle prisudvikling på anlægsområdet, herunder især for jordhåndtering. Samtidig medfører den udvidede realiseringsperiode frem til mindst 2028 behov for forsat budget til projektarbejde, koordinering, kommunikation og bylivsindsatser.

Administrationen har undersøgt mulige afbødende indsatser, der kan udskyde eller reducere det øgede finansieringsbehov til bortskaffelse af overskudsjord. Det primære ønske er at nyttiggøre jorden lokalt til støjdemning eller rekreative formål. I forbindelse hermed er vedtaget mulighed for etablering af mellemdeponi på Karsemosegaard. Denne strategi vurderes primært at bidrage med en udskydelse af udgifterne samt en mere bæredygtig håndtering af overskudsjorden.

Administrationen har endvidere sammen med de private parter afsøgt mulighederne for andre besparelser i projektet ved at sænke kvalitetsniveauet. Det har ikke været muligt at pege på initiativer, der mærkbart sænker udgifterne uden en væsentlig forringelse af det arkitektoniske og brugeroplevede udtryk.

Samlet vurderes kommunens finansieringsbehov til realisering af den strategiske byudviklingsplan for Nivå Bymidte i årene 2021-2028 at skulle øges med 21,6 mio. kr. Det er lidt mindre end vurderingen i maj. Det skal bemærkes, at vurderingen fortsat er behæftet med nogen usikkerhed.

Den endelige pris for anlægsarbejderne kendes først efter udbud til entreprenør. Tilbudspriser for de fremskudte arbejder i Bygaden foreligger i september 2024 og for de øvrige arbejder (ekskl. Niverødvej) i august 2025. Udbuddet til entreprenør for færdiggørelsesarbejder vil blive tilrettelagt således, at entreprenør m.fl. indledningsvist skal afsøge udgiftsreducerende tiltag.

Den reviderede vurdering af de samlede omkostninger fremgår af tabel 2.3.5. Poster er justeret i tråd med principper fremlagt for Økonomiudvalget den 21. maj 2024, dog således at der oprettes en ny post til koordinering på 2,4 mio. kr., der ligger ud over de sædvanlige 10 procent til projektledelse af anlægsprojekter.

Tabel 2.5.5 Revideret anbefaling til nyt budget

Udmøntning af bevilling til infrastruktur i byudviklingsprojekter	Beløb i mio. kr.
Udvikling og anlæg af infrastrukturprojekter inkl. 1 procent af byggesummen til kunst	84,2
Projektarbejde (anlæg mv.) 2021-2028	9,9
Koordinering 2021-2028	2,4
Kommunikation, midlertidige bylivs aktiviteter, juridisk og teknisk bistand samt uforudsete 2021-2028	5,0
I alt i perioden 2021-2028*	101,5

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

*Afvigelse i forhold til merudgifter til infrastruktur på 21,5 mio. kr. til opgørelsen i tabel 2.5.2 på 21,9 mio. kr. skyldes periodisering mellem år

Tabel 2.5.6 Periodisering af revideret budget til infrastruktur

Mio. kr.	2021-2024	2025	2026	2027	2028	I alt
Periodisering af budget til infrastruktur	33,5	15,0	30,0	20,0	3,1	101,5

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

2.6 Usikkerheder tilknyttet budgetlægningen

Håndtering af vand – "det nye normal"

Der vil komme merudgifter til at håndtere det "nye normal" med længere regnvejrperioder, storme med højvande i Øresund, forhøjet grundvand, skybrud og tørke, som giver øgede omkostninger og et betydeligt merarbejde for alle parter, der er involveret (krisestab, rådhuspersonale, havnefoged og NSPV). Endvidere ses skader på kommunens anlæg, øget driftsbehov samt øget behov for materiel. Udvalget for Natur, Miljø og Bæredygtig udvikling og Plan-, Trafik- og Klimaudvalget orienteredes i april om situationen. I den forbindelse forventes der at blive givet et indledende overblik over ressourcebehovet, herunder behov for en analyse, så indsatsen bliver fokuseret.

Sanktioner i forhold til service- og anlægsrammen

Spændet mellem de aftalte rammer og kommunernes forbrug er kraftigt mindsket igennem de seneste år. Dette betyder, at risikoen for sanktioner er blevet

større i forhold til tidligere.

Kommunerne kan få en sanktion på såvel budgettet som regnskabet. Sanktionen i forhold til en overskridelse af servicerammen – når budgetterne vedtages – er som udgangspunkt kollektiv. Sanktionen i forhold til en overskridelse af regnskabet vil blive fordelt med 60 procent til de kommuner, som har overskredet deres serviceramme (vedtaget budget), og 40 procent vil blive modregnet kollektivt i kommunernes bloktilskud. I forhold til kommunernes overholdelse af anlægsrammen er der ikke vedtaget en sanktion, men regeringen har ved flere lejligheder italesat, at dette vil ske, såfremt kommunerne ikke samlet set overholder aftalen.

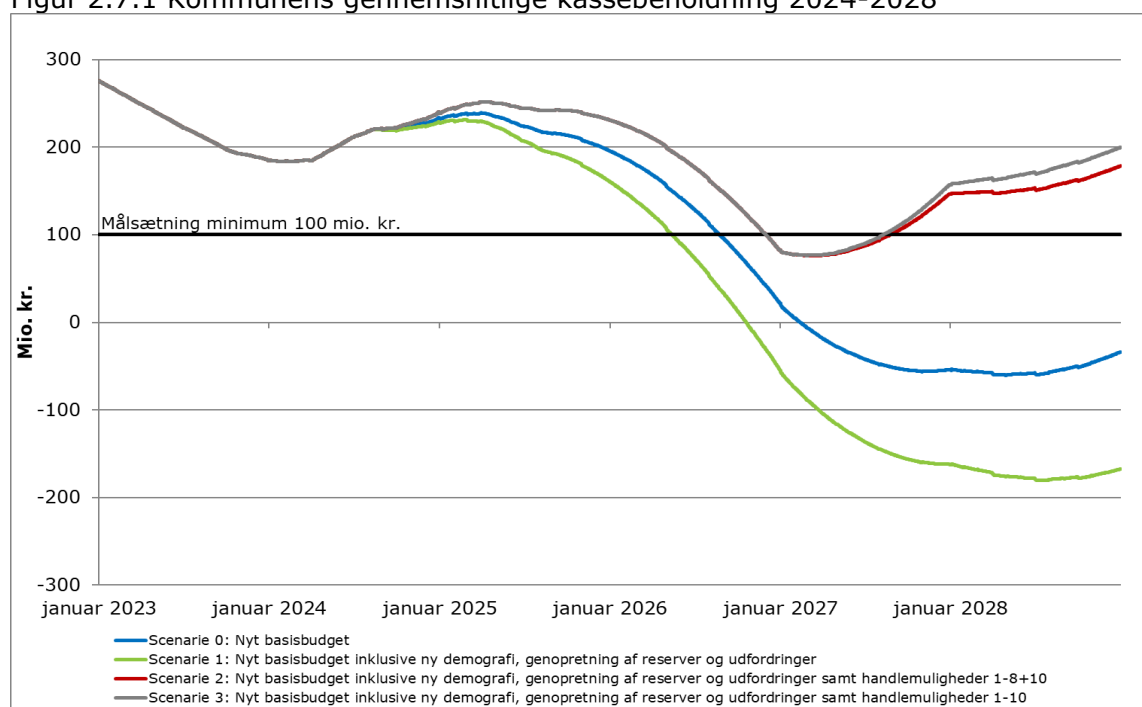
2.7 Udviklingen i kommunens gennemsnitlige kassebeholdning

Den gennemsnitlige kassebeholdning er ultimo juli 2024 på 218 mio. kr. og forventes at udgøre ca. 233 mio. kr. med udgangen af 2024. Figur 2.7.1 viser den forventede udvikling i kommunens gennemsnitlige kassebeholdning:

- Den blå linje viser basisbudgettet (scenarie 0)
- Den grønne linje viser basisbudgettet inklusiv drifts- og anlægsudfordringer (scenarie 1)
- Den røde linje viser basisbudgettet inklusiv drifts- og anlægsudfordringer og handlemulighed 1-8+10 (scenarie 2)
- Den grå linje viser basisbudgettet inklusiv drifts- og anlægsudfordringer og handlemulighed 1-10 (scenarie 3)

I alle scenarier forudsættes det, at overførslerne mellem budgetår er konstante. Det skal bemærkes, at i kraft af at den gennemsnitlige likviditet er beregnet som et gennemsnit af den faktiske likviditet de sidste 365 dage, vil et kassetræk først have fuld effekt efter et år.

Figur 2.7.1 Kommunens gennemsnitlige kassebeholdning 2024-2028

I scenarie 0 - hvor det alene er korrektioner til basisbudgettet, som er indarbejdet - går kommunens gennemsnitlige kassebeholdning under 100 mio. kr. i august 2026 og bliver negativ i februar 2027. Når der i scenarie 1 også indarbejdes drifts- og anlægsudfordringer, går kommunens gennemsnitlige kassebeholdning allerede under 100 mio. kr. i maj 2026 og bliver negativ i oktober 2026. I scenarie 2 - hvor handlemulighed 1-8+10 indarbejdes - går kommunens gennemsnitlige kassebeholdning midlertidigt under 100 mio. kr. fra december 2026 til august 2027. Den gennemsnitlige kassebeholdning er på 75,8 mio. kr. i februar 2027, hvor den er på det laveste niveau. I scenarie 3 - hvor der indarbejdes et mindre indtægtstab baseret på, at kommunen kan få dispensation til selvbudgettering i 2024 - er den eneste forskel til scenarie 2, at kassebeholdningen ultimo 2028 er på ca. 200 mio. kr. mod ca. 179 mio. kr. i scenarie 2.

2.8 Udviklingen i kommunens gæld

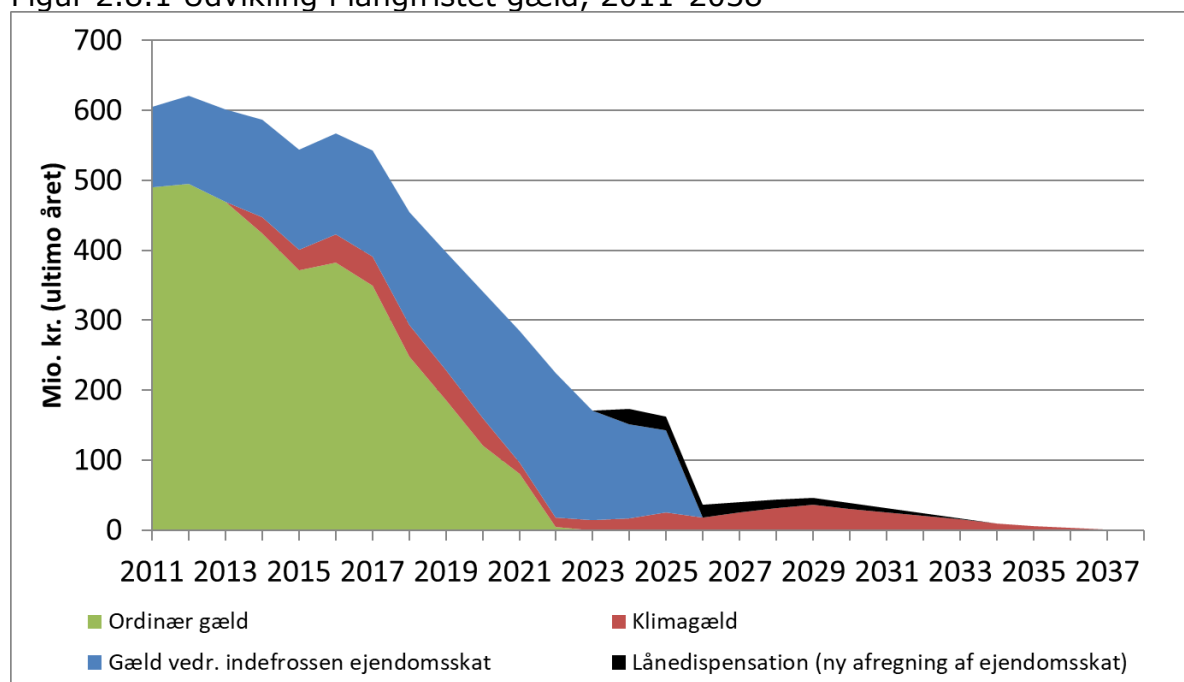
I løbet af 2023 blev Fredensborg Kommunes langfristede gæld (ekskl. gæld vedrørende finansiel leasing, Fredensborg Forsynings gæld til KommuneKredit og gæld vedrørende lønmodtagernes feriemidler) nedbragt med 53,3 mio. kr. Primo 2024 udgjorde kommunens langfristede gæld dermed 171,3 mio. kr., heraf klimagæld på 14,7 mio. kr. samt gæld vedrørende indefrossen ejendomsskat på 156,6 mio. kr. Kommunens ordinære gæld blev afviklet i 2023.

Gælden vedrørende indefrossen ejendomsskat betragtes som et lukket system, hvor gælden modsvares af tilsvarende fordringer på borgerne. Det forventes, at staten godtgør kommunens tilgodehavende ejendomsskat ultimo 2026, hvorefter såvel gæld som fordringer for kommunen bortfalder under forudsætning af, at det godtgjorte tilgodehavende anvendes til at indfri gælden. Det er ikke tilfældet, hvis Byrådet vælger handlemulighed 2.

Figur 2.8.1 viser udviklingen i kommunens langfristede gæld fra 2011 til 2038, hvor det forventes, at kommunen er gældfri, idet figuren indeholder følgende antagelser:

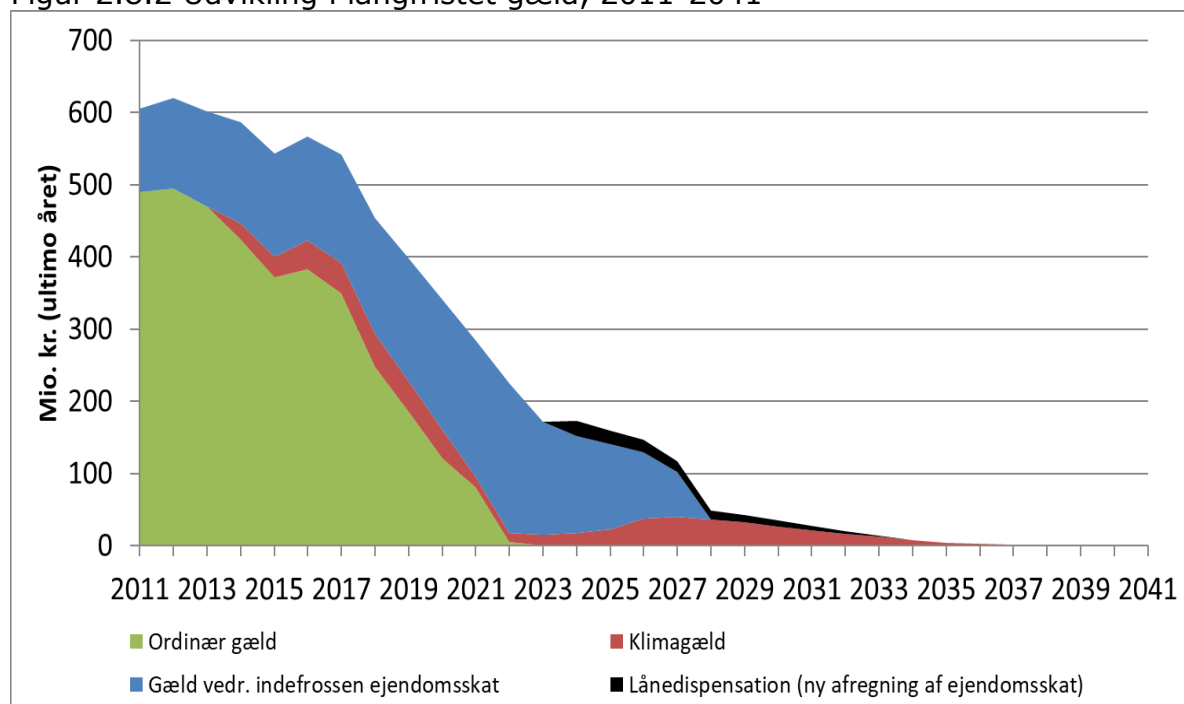
- I 2024 er det antaget, at kommunen optager et ti-årigt lån på 23,0 mio. kr. svarende til kommunens lånedispensation som følge af de likviditetsmæssige konsekvenser af den nye afregningsmodel for ejendomsskatter.
- Det er antaget, at kommunen optager klimagæld for 9,1 mio. kr. i 2025, for 19,8 mio. kr. i 2026, for 7,5 mio. kr. i 2027 og for årligt 2,5 mio. kr. i 2028-2029. Lån til energiinvesteringer optaget fra 2025 forudsættes ikke at blive førtidig indfriet ultimo 2026. Det er antaget, at kommunen optager sit sidste klimalån i 2029. Endvidere er det antaget, at lånene optages med en løbetid på ti år. Løbetiden ved lån til energiinvesteringer skal afspejle det, som lånene finansierer, dvs. at løbetiden skal svare til den gennemsnitlige tilbagebetalingstid på energiinvesteringerne.
- I 2026 er det antaget, at kommunens restgæld vedrørende indefrossen ejendomsskat samt klimagæld optaget til og med 2024 indfries, idet det er forudsat, at kommunen ultimo 2026 får godtgjort sin tilgodehavende ejendomsskat af staten, hvorefter gælden kan indfries.

Figur 2.8.1 Udvikling i langfristet gæld, 2011-2038

Figur 2.8.2 viser, hvordan udviklingen i kommunens langfristede gæld fra 2011 til 2041 vil se ud, hvis det antages, at kommunen først ultimo 2028 indfrier kommunens restgæld vedrørende indefrossen ejendomsskat. I de øvrige år vil afdragene følge afdragene i låneaftalerne med KommuneKredit.

Figur 2.8.2 Udvikling i langfristet gæld, 2011-2041

Kommunens langfristede gæld eksklusive gæld til ældreboliger udgjorde 4.149 kr. pr. indbygger ultimo 2023 svarende til 42 procent af landsgennemsnittet og

den 10. laveste gæld blandt de 98 kommuner (ultimo 2022 56 procent af landsgennemsnittet).

Ses der på hele den langfristede gæld (dvs. inklusive gæld til ældreboliger), så udgjorde kommunens gæld også 4.149 kr. pr. indbygger ultimo 2023, men svarende til 31 procent af landsgennemsnittet og den 6. laveste gæld blandt de 98 kommuner (ultimo 2022 41 procent af landsgennemsnittet).

2.9 Notater der understøtter administrationens 2. budgetvurdering mv.

- Totaloversigter
- Indtægts- og udligningsnotat
- Lov- og cirkulæreprogram
- Anlægsoversigter (4-årig og 10-årig anlægsoversigt samt oversigt over anlægsprojekter, hvor administrationen foreslår udskydelser af anlægsudgifter)

KL har udarbejdet en ordforklaring til de tekniske budget-termer. Denne kan du finde på: <https://www.kl.dk/oekonomi-og-administration/oekonomi-og-styring/kommunal-oekonomi-a-z#serviceudgifter-52>